UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Quarta, an liceat clericis vel laicis vsuras accipere? Non.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

ꝭ Iſtaz naturalis obligatio non poteſt deduci in pactum. ꝭ

ſm iaz tz Goſ. ex̄ de vſur. cōſuluit ſz gl. ꝑcedens vr̄ inuere cōtrariū. ṽ. item nonne, Archi.

Putant. ¶ Caſus. Quidā pecunia mutuata pecuniam pro vſura recipere nolebant: ſed munuſcula, quod dicebāt nō eſſe vſurā. ſed Hiero. dicit ꝙ quicquid vltra ſortem recipitur, vſura reputatur.

a ¶ Pecunia. ſtricte ſumitur hic nomē pecunia. nam gn̄aliter dr̄ pecunia quicq̄d habes: vt. j. q. iij. totum.

Clericꝫ. ¶ Caſus. Quidā cum pecuniā mutuaſſent negociatoribus, de lucro mercium partē recipiebant. queſitū fuit ab Amb. vtrū hoc debeat reputari vſura? Et reſpondet ꝙ ſic, ꝛ nō ſolum hoc: ſz etiaz quicquid vltra ſortem exigitur, quocūqꝫ noīe cenſeat, dicitur vſura: ꝛ ad hoc probandū auctoritatē legꝭ moſaice inducit.

ꝭ Cōc. tex. i. l. ſ. §. cum vrbē. ff. de offi. ꝑfe. vr. ꝛ in. l. j. C. de here. inſti.

b ¶ Precepta. nolunt quidā facere cōtra legē, ſed faciant fraudem legi. Iſte vero facit fraudē legi qui obſeruat ṽba legis, ſed mentē eius circumuenit: vt. ff. de legibꝰ. fraus. Fit fraus legi quatuor modis. De re ad rem. i. quando in fraudem datur aliqua res: vt hic: ꝛ. j. q. j. ſunt nōnulli. talis eſt fraus Macedoniani. ff. ad maced. l. ſed iulianus. §. mutui. Itē de perſona ad perſonā: vt cuz q̄s ſub perſona alterius exercet vſurā: vt. xlvj. diſti. ſicut non ſuo. ꝛ cum maritus nō pōt aliquid dare vxori, ſupponit aliā perſonā cui det: vt. ff. de dona. inter virum ꝛ vxo. hec ratio. §. vlti. Itē de vno cōtractu ad alium cōtractum fit fraus: vt cuz mulier nō poſſit dare aliquid viro, fingit ſe vēdere ei: vt. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. ſi ſpōſus. §. circa. ſic. xvj. q. iij. ſi ſacerdotes. Item de vno contractu ad alium fit fraus, ſed alio modo: vt cuz mulier non poſſit fideiubere, conſtituit ſe principalem debitricem. vt. ff. ad velle. quiuis. xxxiij. q. v. mulierem. ꝭ

Legiſit fraus q̄druplicit.

ꝭ Add ad hoc plene no. per Iaſo. i l. cunctos. col. xij. C. de ſū. trini.

ꝭ De hac materia plene not. cēt de pri ... ibi vid. i ſūma Hoſt. de cōmend. emp. §. vlti.

c ¶ Legis. Id eſt canonis legitime agentis: ſcilicet legis prophetice dicentis: Qui pecuniam ſuam non dedit ad vſuram ꝛc.

fenerator es, et in hoc improbandus: non laudandus.

Item Hieronymꝰ ſup Ezechielem libro. vj.

¶ Quicquid ſupra datū exigitur, vſura eſt.

Putant q̄dā vſuras tm̄ eē in pecunia[a]: qd̄ preuidens diuina ſcriptura oīs rei aufert ſupabūdātiā, vt plꝰ nō recipias q̄ȝ dediſti. ꝭ Itē alij ꝓ pecunia fenerata ſolēt munuſcula diuerſi gn̄is accipe, ꝛ nō intelligūt ſcripturā vſurā appellare ꝛ ſupabūdātiā q̄cquid illud eſt ſi ab eo qd̄ dederint plus reacceperint.

Item Ambro. de Thobia.

¶ Quicq̄d ſorti accedit vſura eſt.

Clericꝫ refugiētes precepta[b] legis[c] cū dederint pecuniā negociatoribꝰ[d] non in pecunia vſuras exigūt ſz de mercibꝰ eoꝝ tanq̄ȝ vſurarū emolumēta ꝑcipiunt. ideo audiant q̄d lex[e] dicat. ꝭ Neqꝫ inquit vſurā eſcarū accipies, neqꝫ oīm rerū. Itē: Eſca vſura eſt: ꝛ veſtis vſura eſt: ꝛ qd̄cūqꝫ accedit[f] ſorti, vſura eſt: et qd̄ velis nomē ei imponas vſura eſt. Item ſi quis inſtaurandū conuiuiū putat, ad negociatorē[g] mittit vt abſinthiaci cupellam deferat ſibi gratis. ad cauponem dirigit vt picenum vinum aut tyriacum requirat. ad lanium, vt hyllam ſibi procuret. ad alium, vt ſibi poma[h] adornet.

Item ex cōcilio Agathenſi.

¶ Quādo amplius q̄ȝ debet exigitur, vſura accipitur.

Vſura eſt vbi amplius requirit q̄ȝ qd̄ datur: ṽbi gr̄a, ſi ſolidos decē dederis ꝛ amplius queſieris: vel ſi dederis frumēti modiū vnū, et ſuper aliquid exegeris.

Ecce euidēter oſtenditur ꝙ quicquid vltra ſortem exigit, vſura eſt.

¶ Queſtio. iiij.

Quod ṽo[i] nec clericis nec laicis liceat vſuras exigere, ꝓbat authoritate Gelaſij ꝛ aliorū.

A item Gelaſius papa ſcribens clericis per Lucaniam et Siciliam.

¶ A queſtibꝰ negociationis clerici abſtineant.

Clerici ab īdignis[k] q̄ſtibꝰ nouerint abſtinēdum, ꝛ ab oī cuiuſlibet negociationis ingenio vel cupiditate ceſſandū. in quocūqꝫ ṽo gradu ſint, ſi ceſſare[l] noluerint mox a clericalibꝰ officijs abſtinere cogantur.

Item ex concilio Arelatenſi primo, quod confirmauit pa=

d ¶ Negociatoribus. Videtur ꝙ ſi quis pecuniā ſuaz dedit negociatori vt inde emat merces, et det ſibi partem lucri: ꝙ illud ſit licitum. quod non concedo ſi periculum ſpectet ad recipientē, vt ſit inter eos contractus mutui. ſed ſi per illa verba ſocietatem contrahunt: et tūc periculum ſpectat ad vtrūqꝫ, tūc bene licitum eſt ꝙ vnus ſociꝰ det pecuniā, ꝛ alter ſuppleat laborez qui deeſt in pecunia: vt. ff. ꝓ ſocio. l. v.

e ¶ Lex. moſaica.

f ¶ Accedit. Ex pacto.

g ¶ Ad negociatorem. Cui credidit pecuniam.

h ¶ Poma. Videtur ergo ꝙ vſura differat i hoc a crimine ſimonie, q̄a crimē ſimonie nō cōmittitur in modico: vt ex̄ de ſimo. et ſi queſtiones. ſz nō eſt ita. ꝛ ca. ꝛ ſi queſtiones. intelligas ꝙ non preſumitur i modico cōmitti ſimonia ratione perſone.

Simonia an in modico cōmittatur.

Quod ṽo nec ¶ Caſꝰ. Hic intitulatur quarta q̄ſtio, qua queritur vtrum laicis vel clericis liceat vſuras accipere? Et certū eſt ꝙ nō: niſi in caſibus notatis ſupra in proxima queſtione: et in apparatu: et in ſumma illius queſtionis.

i ¶ Quod vero. Nulli licitum eſt vſuras ſumē: nec etiam iudeo: vt extra de vſur. poſt miſerabilem. videtur tamen ꝙ in caſu licituz ſit etiam chriſtiano ſumere vſuram: vt J. e. ca. vlt. tamen licitum eſt aliquando vltra ſortem aliquid recipere: vt notaui in proxi. q. s̄. in ſumma.

Clerici. ¶ Caſus. Precipit Gelaſius in hoc ca. vt clerici ab omni illicita cupiditate cuiuſlibet negociationis ſe abſtineant. alioquin in quocūqꝫ gradu fuerint, deponentur. Sequens ca. patet.

k ¶ Inſignis. Licitas enim negociatiōes poſſunt clerici facere: vt extra ne cleri. vel mo. cap. j. ꝛ hoc cum ea ſua non ſufficiunt: vt. xcj. diſt. clericus.

l ¶ Si ceſſare. Non ergo ſtatim deponēdus eſt clericus ꝓpter vſuras. xlvij. diſt. ca. j. Arg. cōtra. xlvij. diſt.

ca.ij. Sol.ſtatim deponendus eſt: ꝛ quod hic dicit, re=
fertur ad facultatem diſpenſandi.
a ¶ Miniſtri. ¶ Datam.ſ.xlvj.diſt.non licet.
¶ Canonum. ¶ Caſus. Quidam clerici emebant vi
lius vt carius venderent: ꝛ hoc faciebant ſtudio=
ſa cupiditate lu=
crandi. Ideo ſta=
tutum fuit in con=
cilio Terraconen
ſi vt decetero hoc
nō faciāt: alioquin
deponentur. Stu
dio.i.ſtudioſa cu=
piditate.
b ¶ Et vēdendi.
In eadē forma: ſꝫ
i rudi materia poſ
ſunt emere coriuꝫ
et chartas, et inde
facere ſotulares ꝛ
libros: vt.xxj.q.j.
ca.j.ꝛ.xcj.diſ.cleri
cus.nec eſt negocia
tio, ſꝫ artificiū.
¶ Si quis oblitus. ¶ Caſus. Qui
daꝫ clerici vſuras
centeſimas exige=
bant, vel aliquid
aliud preter ſortē:
et vilius emebant
vt carius aliis ven
derent. q̄re ꝯſtitu
tum fuit a Marti=
no papa vt q̄ dece
tero talia fecerint
deponant. Idē eſt
caſus ſeq.ca.
c ¶ Ex quolibet.
xxj.q.iij.placuit.
¶ Si quis cleri=
cus. ¶ Caſus.
Quidam clericus
mutuauit certam
quātitatem pecu=
nie alicui certo tē=
pore ſoluendam.
queſitū eſt in Ni=
ceno cōcilio ſi tem
pore ſtatuto ad ſo
lutionē faciendaꝫ
velit recipere fru=
mentum vel aliaꝫ
ſpeciem loco pecu
nie ſub quo precio
debeat eaꝫ recipe=
re. Et reſpōdet q̄
ſub eo precio quo
vendi poteſt tēpo
re ſolutionis faciē
de: ꝛ tantum reci=
piat ſub eo precio
donec pueniat ad
ſummam quā mu
tuauit. Si vero non vult ſpeciem ſed pecuniā: recipiat
eam ſine augmento. Ita videtur mihi queſtio hui9 ca=
pi. formanda: licet Beneuen. aliter eā formauerit: nec
mea caſus poſitio a ſua differt, niſi in formatione q̄ſtio=
nis. ꝛ Hug. fere idem dicit cum Beneuen.
d ¶ Solidum.ſ.pecuniam numeratam.
e ¶ Hoc.i.tantum.
f ¶ Quod.i.quantum.

Ul'dic turpi lu cro hoc intellige sed ꝫ in vſura ſm L. de hoc le.ꝛ no. extra ꝺ vſur. p̄terea. ibi videas. Archi.

pa Sylueſter.

¶ Excōmunicentur miniſtri altaris qui fenerantur.

Miniſtri qui fenerātur placuit iuxta formam diuinitus datam[a] eos a communione abſtinere.

Itē ex cōci. Terraconēſi.

¶ Qui voluit eſſe i clero, a ſtudio negociationis abſtineat.

Canonū ſtatutis firmatum eſt vt q̄cūq; in clero eſſe voluerit, emendi vilius et vēdendi[b] carius ſtudio non vtatur. qꝺ ſi exercere voluerit cohibeatur a clero.

Itē ex ꝯci. Martini pape.

¶ Alienet a clero vſuras aut ſuperabundantiā exigens.

Si quis oblit9 timorem dñi ꝛ ſctāꝝ ſcripturarū que dicunt: Qui pecuniā ſuā non dedit ad vſurā: poſt hanc cognitionē magni ꝯcilii feneraverit, vel centeſimā exegerit, aut ex quolibet[c] negocio turpis lucri queſierit, aut per diuerſas ſpecies vini vel frugis vel cuiuſlibet rei emendo vel vēdēdo aliqua incremēta ſuſceperit: de gradu ſuo deiectus, alienus habeat a clero.

Item ex eodem.

¶ Pro pecunia quā clericus mutuo dedit, iuſto precio ſpecies accipere poteſt.

Si q̄s cleric9 i neceſſitate ſolidum[d] preſtiterit hoc[e] de vino vel frumēto accipiat, qꝺ[f] mercādi[g] cauſa tpe[h] ſtatuto decretū[i] fuerit venundari. ceteꝝ ſi ſpeciē nō habuit neceſſariā: ipſuꝫ qꝺ dedit, ſine vllo augmento recipiat.

Item ex cōci. Agathenſi.iij.

¶ Clericus nō accipiat plus q̄ commodauit.

Nullus clericoꝝ amplius accipiat q̄ ꝯmodauit. ſi pecuniā, pecuniā accipiat. ſi ſpeciē, eandē quā dedit accipiat. ꝛ quicquid aliud, tantuꝫ quantum dedit accipiat.

Item Leo papa.

¶ Etiam laicis vſura damnabilis eſt.

Nec hoc ptereūduꝫ q̄q; duxim9 eſſe, quoſdā lucri turpis cupiditate captos q̄ vſurariā exercere pecuniaꝫ et fenore volunt diteſcere: qꝺ nos vt nō tm̄ dicam9 in eos q̄ ſunt in clericali ordine ꝯſtituti: ſed etiam in laicos cadere, qui chriſtianos ſe dici cupiūt cōdolem9: qꝺ vindicari acri9 in eos qui fuerint confutati, decernim9: vt omnis peccādi opportunitas adimatur.

Item ex Niceno cōcilio.

¶ Eiciātur a clero turpia lucra ſectantes.

Quoniā m̄lti clerici auaritie cauſa turpia lucra ſectātes, obliti ſunt diuini precepti quo dictū eſt. Qui pecuniā ſuā nō dedit ad vſurā: ſtatuit hoc ſctm̄ ꝯciliū vt ſi q̄s inuentus fuerit poſt hanc definitionem vſuras accipere, vel ex q̄libet tali negocio turpia lucra ſectari, vel etiaꝫ ſpecies frumentoꝝ ad ſeſcuplū dare omnis qui tale aliquid conatus fuerit ad queſtū[k], deiiciatur a clero: ꝛ alien9 habeatur ab eccleſiaſtico gradu.

Item Julius papa.

¶ Turpe lucrū ſequit qui minus emit vt plus vendat.

g ¶ Mercādi. ſ. deberent vendi.
h ¶ Tēpore ſtatuto.i.ſolutiōis tē tempore.
i ¶ Decretū. ſ. a iudice vel ab alio: ſcꝫ hoc vult dicere q̄ creditor frumētum pro tanta pecunia debet recipere quātum valuit tēpore ſolutiōis: ꝛ ita ꝯſiderādum eſt temp9 ſolutionis. ſꝫ ſi nō eſt p̄finitum: tunc eſtimatur quātum valet tēpore quo res petitur: vt.ff. ſi certū pe.l.vinum.
¶ Nec hoc.ꝛc. ¶ Caſus. Dicit Leo papa q̄ quidam turpia lucra ſectantes, vſuras exercēt: de quo dicit ſe valde dolere non ſolum in clericis, ſed etiaꝫ in laicis: quod dicit eſſe acrius vindicādū in clericos q̄ in laicos: vt ceteris metus incutiatur.
k ¶ Quoniam. ¶ Ad queſtum. Videt hic q̄ phibeamur ſumere vſurā cauſa lucri captādi: nō autem vitandi dāni: arg. ad hoc.ſ.ea. ſi quis oblit9. vbi dicit, īcremēta ſuſceperit. maxie ſi ſit bone fidei ꝯtractus: ¶ vbi ex ſola mora veniunt vſure: vt.ff. de vſu. mora.ſ. in bone. ſi q̄s ꝗ eſt in mora ſoluē di, ab eo poſſūt repeti vſure, nō tāq̄ vſure, ſꝫ tanq̄ intereſſe: vt.ff. p ſoc. ſocius qui. ꝛ tunc petūtur vſure iudicis officio, nō iure actionis. licite enim poteſt quis agere ad hoc vt reddatur indemnis: vt ex̄ de fideiuſ. peruenit.ꝛ.xiij.q.ij. ſi quis, de clericis, vbi agitur ad intereſſe.

¶ Non intelligas q̄ h impo nat neceſſitas vēditori aliud q̄ debeat accipiendi: ſꝫ plus non exigendi. aliꝺ em̄ ꝛ alio nō pōt ſolui inuito.ff. ꝺ ſol. ſi q̄s.C.e. tit. cum aūt. ſm B. yſ. Archi.

Uſure cā dāni vitandi poſſunt peti.

¶ Que ſint actiones ſiue, ꝯtract9 bone fidei hr̄ inſti. de act.ſ. actionū ꝛ no. ex̄ ꝺ exce. cū venerabilis. in gloſ. q̄ſitū.

Quicunq; tēpore meſſis vel vindemie nō neceſſitate ſed ꝓpter cupiditatē cōparat annonā vel vinuz, verbi gr̄a de duob⁹ nūmis cōparat modiū[a] vnū: ⁊ ſeruat vſq; duz vendat̄ denariis quatuor aut amplius: hoc turpe lucrū dicimus. Item Ambroſius in libro de bono mortis.

Rapinam facit qui vſuraz accipit.

Si quis vſuram accipit rapinā[b] facit: vita non viuit.

Itē Aug. ad Macedoniū.

Nō minus crudelis eſt qui pauperē trucidat fenore, q̄ꝫ q̄ diuiti aliqua rapit.

Quid dicā de vſuris q̄s etiam ipſe leges ⁊ iudices reddi[c] iubent? An crudelior eſt qui ſubtrahit aliq̄d vel eripit diuiti q̄ꝫ q̄ trucidat pauperem fenore? Hec vtiq; atq; huiuſmodi male vtiq; poſſidentur, ⁊ vellē vt reſtituerentur: ſed non eſt quo iudice repetantur. Jam vero prudenter intueamur, quod ſcriptuz eſt[d]: Fideli homini totus[e] mūdus diuitie ſunt: infideli autē nec obolus[f]. Nōne oēs qui ſibi vident̄ gaudere cōquiſitis, eiſq; vti neſciūt, alienū[g] poſſidere cōuincim⁹? Hoc eñ certe alienū nō eſt qđ iure poſſidetur. hoc autē iure poſſidet̄ qđ iuſte: et hoc iuſte, qđ bene. Omne igit̄ quod male poſſidetur, alienuz eſt. male autem poſſidet q̄ male vtitur. Porro a quo vſure exigende ſint, Ambroſius teſtatur dicens.

Ab illo exigere vſurā poſſumus cui iure nocemus.

Ab illo exige vſuram cui[h] merito nocere deſideras: cui iure inferūtur arma. huic legitime auferuntur vſure, quem bello vincere non potes. ab hoc vſurā exige quē non ſit crimen occidere. ſine ferro dimicat qui vſuras flagitat. ſine gladio ſe de hoſte vlciſcitur qui fuerit vſurarius exactor inimici. Ergo vbi ius[i] eſt belli, ibi ius vſure.

Queſtio.v.

Quod vō eleemoſyne non ſint faciende ex fenore vel vſuris, nec q̄libet male acquiſito Aug. teſtatur in libro de verbis domini tractatu.xxxv.

De vſuris eleemoſyne fieri non poſſunt.

Quicunq;. ¶ Caſus. Aliqui tempore meſſium vel vindemiarum non neceſſitate ſed ꝓpter lucri cupiditatem emunt vinum vel annonam pro duobus denariis hac intētione vt ſeruent, poſtea donec pro quatuor vendant vel pro pluribus. Queſitum eſt a Julio papa vtruz hoc ſit turpe lucrum? Et reſpondet ꝙ ſic. et dicit h. ꝙ hoc ca. loquitur generaliter tam de clerico q̄ꝫ de laico.

Uſura q̄ñq; nō ſit lꝫ ꝑ q̄tuor q̄nq; ſoluant.

a ¶ Modium. Si aliq̄s vendat merces que modo valent quatuor, ⁊ facit pactū vt ei dentur quinq; ad terminū prefixum: illud non eſt vſura ſi dubiū eſt quātū poſſūt valere merces ille ad terminum prefixum: vt extra de vſu. in ciuitate. licet ſi venderet longe cariori foro q̄ꝫ modo valeant, tūc eſſet vſura: vt extra eo tit. cōſuluit. Joan. Et qđ dicitur de venditione mercium, intelligitur ſi tempore cōtractus nō fuerat vēditurus, alioquin eſſet vſura: vt extra eo. tit. ca. vlti. B.

Dñiūz an trāſferat̄ in vſurarium.

b ¶ Si q̄s. ¶ Rapinaz. Sic ergo vſurari⁹ eſt raptor. ergo in eū nō transfertur dominiū, ſicut nec in ſimoniacū. poteſt tamen concedi ꝙ transfertur dominium in eum. Itē cum vſurarius nō audiatur niſi reſtituat vſuras quas ab aliquo receperit, ergo nec raptor, vt videtur. qđ nō admitto. ⁊ rapina large ſumit̄ ꝑ qualibet iniuſta vſurpatione: vt. xxxij. q. iiij. meretrices.

Quid dicā. ¶ Caſus. Hoc ca. diuidit̄ in duas partes. In prima parte dicit̄ ꝙ crudelis eſt qui vſuram exercet, ſicut ille qui facit rapinam: quia vſura reſtitui debet ſi ſit ſub quo iudice repeti poſſit. In ſecunda parte inuehitur cōtra auaritiam ⁊ cupiditatē vſurarij, que ſatiari nō poteſt. Et oſtendit ꝙ vſurarius cū peccato poſſidet vſuram, q2 alienū eſt, ⁊ ideo reſtituendum q2 iniuſte poſſidet, ⁊ eo male vtitur.

Uſure etiā ſꝫ leges nō ſunt dande.

c ¶ Reddi. id eſt dari: quia verbum reddendi ponit̄ pro verbo dandi. ff. de verb. ſigni. verbū reddendi. Poteſt tamē dici ꝙ ſ̄m leges non ſunt dāde vſure, tum q2 ſacre leges non dedignant̄ imitari ſacros canones, vt ij. q̄ōne. iij. §. notandum. tum quia imperator iubet ſeruari ea que ſtatuta ſunt in Niceno concilio: vt in aut. de eccle. ti. in prin. coll. ix. ſed Nicenum concilium ꝓhibet vſuras: vt. xlvij. diſt. quoniam. ⁊. ſ. eo. quoniā. cum ergo imperator ꝯſtitutione ſua cōfirmauit ſtatuta Niceni concilij: patet ꝙ voluit derogare omnibus legibus que loquuntur de vſuris. Uel dic vt di xi. x. diſt. lege.

d ¶ Scriptū eſt. in ꝓlogo biblie.

e ¶ Totus mund⁹. i. quelibet particula pars mundi. ¶ ¶ Hic vult dicere ꝙ ea que poſſidet licꝫ pauca: ita ei ſufficiūt ac ſi totus mund⁹ eſſꝫ ſu⁹ ſꝫ goſ. Archi. vt hec dictio tot⁹ hic ponatur diſtributiue.

f ¶ Nec obol⁹. ſupple eſt tot⁹ mūdus.

g ¶ Alienū. Ca. non fingit rē alienam illam qua q̄s male vtit̄, vt hic. ⁊. xlvij. di. ſicut hi. ⁊ extra de ꝟb. ſig. ca. ius dicitur.

¶ Porro. ¶ Caſ⁹. Supra dictuz eſt ꝙ vſure nō debēt exigi. nūc ponit caſum in q̄ poſſunt exigi, ⁊ ad hoc inducit ſeq. ca.

Ab illo. ¶ Caſ⁹. Queſituz fuit ab Ambroſio a quo vſure exigi ſine pctō vel recipi poſſint. Et reſpondet ꝙ ab illo cui nocere merito deſideram⁹, ⁊ contra quē bellum iuſte mouemus, ſed bello vincere non valemus. Hoc ca. intelligit Hug. general'r de Judeo pagano, heretico, ⁊ chriſtiano quolibet cōtra quē bellū iuſte mouet̄.

h ¶ Cui. Sicut nulli nocere debes, ſic a nullo debes petere vſuras: vt ca. intelligat̄ negatiue. ⁊ ſic planum eſt. Alij dicunt ꝙ ab hoſtib⁹ licitum eſt petere vſuras, nam ⁊ omnia eorum licite poſſum⁹ auferre: vt. xxiij. q. vij. c. j. ⁊. ij. ⁊ quibuſcunq; inſidijs poſſum⁹ nocere eis: vt. xxiij. q. ij. dominus.

i ¶ Ubi ius. Juſtum bellum eſt quod gerit̄ ex edicto principis: vt. xxiij. q. ij. iuſtum. Joan.

Quod vero. ¶ Hec queſtio diuidit̄ in quatuor partes: in prima quarū probat per nouem authoritates ꝙ de vſuris ⁊ reb⁹ male acquiſitis de quibus dominium non transfert̄, non poſſunt fieri eleemoſyne. Secunda ibi: Ecōtra. Tertia ibi: Itē obijcitur. Quarta ibi: Sed Aug. Jo.